

O. Ivan Kozelj

Na grobu s. Marice

Dan Materinstva Bl. Dj. Marije, 11. X. 1957.

Možda bi bilo najbolje i najprikladnije, da u živoj vjeri i potpunoj odanosti u sv. Volju Božju i njezine nedohitne planove: u duhu velikodušne žrtve s tihom molitvom na usnama završimo ovaj žalobni obred. Ali u trenutku, kada izmoreno i izmučeno tijelo naše sestre Marice polažemo u grob: kad će je za nekoliko časova pokriti zemlja i oteti našim očima: kada ona konačno izčezava iz vidljive pozornice života, srce nam je prepuno i traži oduška: ne može podnijeti, da se od nje rastanemo u šutnji i bez riječi.

Tuga nam se svija oko srca: bol nas pritište i guši, jer osjećamo i znamo, što u njoj gubimo. S njom nestaje između nas jedan veliki i svijetli: neobično snažni i bogati lik kršćanske djevojke i žene, kakvu u životu rijetko možemo sresti. U svom bujnom i živahnom temperamentu: uvijek vedra i nasmijana do bučnosti, ona je u ljupkoj prirodnosti i jednostavnosti, u divnom skladu naravnoga i nadnaravnoga s Božjom milošću ostvarila i u sebi nosila jedan posve zdravi i uravnoteženi, a ipak vrlo duboki i bogati evanđeoski život: život, koji je ona neodoljivom snagom i privlačivošću išarivala na sve, koji su joj se približavali. U njezinih pedeset sedam godina, ispunjenih neumornim i vrlo plodnim radom, bila je sadržana jedna vrlo bogata prošlost, puna predagocjenih apostolskih iskustava: živa tradicija, koje nitko ne može nadomjestiti. Tjelesno već slomljena i skršena: ali duhovno uvijek svježija i bistra: uvijek u pokretu i novim zamislima: puna neiscrpive i žarke ljubavi prema dušama, ona je do konca bila i ostala duša i srce jedne nadasve suvremene apostolske Ustanove: do

konca puna nacrti i planova, kako da to svoje djelo učvrsti, usavrši i proširi: do konca je za mlade idealne i čiste djevojačke duše ostala majčinsko srce, gdje su se one mogle grijati, izjadati i otpočinuti: svježe vrelo, gdje su se u životnoj borbi mogle okrijepiti: neobično prosvijetljena i razborita savjetnica i učiteljica. Svojim odlaskom ostavlja prazninu, koju nitko ne može popuniti: prazninu, koju će njezini najbliži, a i mi svi s njima bolno i teško osjećati.

Pa ipak – unatoč ovog bolnog i nanadoknadivog gubitka – usuđujem se reći, da u većini od nas, u ovaj trenutak podrhtava i neka sveta radost, sveti ponos, neka silna nada: nešto od onog kršćanskog optimizma, kojega je sestra Marica svuda sa sobom nosila. Život sestre Marice je divna kršćanska epopeja. Još u rano doba njezinu je mladu, vrlo bistru i nadarenu, neobično sposobnu djevojačku dušu očarao i osvojio onaj božanski Učitelj i Kralj, o kojoj govori osmrtnica, koju je sama sastavila. Tom Učitelju i Kralju ona je povjerala svoje djevojačko biće, svoje mladenačke snove, ideale svoje probuđene i poletne duše, sve svoje tjelesne i duševne energije – i ostajući usred svijeta otvorena i pristupačna za sve, što život ima lijepa – ona je – to možemo sada s posvemašnjom sugurnošću reći – kroz sve borbe svom Učitelju i Kralju do zadnjega daha ostala zaručniku vjerna. Njezin je život uzidan: duboko utkan i nerazdruživo povezan uz ono najljepše i najplodnije, što se u hrvatskom katolicizmu zbivalo ovo zadnje pola stoljeća. Oni nezaboravni dani, kada se u prvim decenijama ovoga stoljeća našom domovinom počeo razlijevati val novoga života i kršćanskoga preporoda: koje je u tako velikim razmjerima zahvatio upravo srca naše mladeži: i njezinu elitu na visokim i srednjim školama: i široke slojeve seljačke, pa i radničke omladine! Nezaboravni dani, kada su svuda po domovini plamtjeli bijeli plamenovi čistih mladenačkih duša, buktjeli pravi krijesovi oduševljena za lozinku: Hrvatska Kristu! Uz tolike druge, koji su prerano legli u grob, sestra je Marica uz dr. Merza bila najsnažniji nosilac i pokretač toga gibanja. Neumorno je obilazila naša sela i

gradove, govorila na sletovima i sastancima: riječju punom mladenačkog žara i poleta: punom zrelog i dubokog uvjerenja: vedrine i optimizma: srcem punim razumijevanja, dobrote i ljubavi: tajanstvenim životnim fluidom, koji je iz nje strujao, osvajala je srca naše, napose ženske mladeži za svoga božanskog Učitelja i Kralja. A kamo nije prodrila živa riječ, onamo su prodirali njezini lijepi, sočni, iskustva puni članci, kojima je punila naše katoličke časopise. Uz taj mnogostruki rad po provinciji, ona je gotovo neprestano srce i duša same centrale, koja sve inspirira i sve vodi. Kroz trideset godina smo je izbliza promatrali: kroz trideset godina nam je povjeravala svoju dušu: mogli smo do dna upoznati motive, koji su je pokretali: i pred svakim možemo posvjedočiti: nisu to bili nikakvi zemaljski i lični interesi: nisu to bili nikakvi stranački ili politički motivi: vodilo ju je samo jedno: vodila ju je živa i duboka vjera, da nema drugog imena, u kojem bismo se mogli spasiti do imena Isusovog. Iz te vjere je rasla i buktjela žarka želja: *Restaurare omnia in Christo!* Sve obnoviti i preporoditi u Kristu! Sam vidljivi namjesnik Krista Kralja na zemlji, sv. Otac papa Pijo XII. odao joj je najveće priznanje odlikovavši je za njezin neumorni i požrtvovni rad redom *Pro Ecclesia et Pontifice*.

Nije tako teško s Kristom raditi za Njegovo kraljevstvo. Teže je naći duše, koje će se za Njegovo kraljevstvo moliti. Ali najteže je, ali ujedno i najplodnije, s Kristom za Njegovo kraljevstvo trpjeti, veli negdje Dr Merz. Od naše je sestre Marice njezin Učitelj i Kralj zatražio na vrlo osjetljiv način, da za Njega i Njegovo kraljevstvo trpi. Ona mu je i u trpljenju i nošenju križa ostala do kraja junački vjerna. *Aquae multae non potuerunt extinguere caritatem*: sve te kušnje i patanje nisu mogle ugasiti žara njezine apostolske ljubavi. Vratila se među nas nepromijenjena: obuzeta i nošena istom idejom kraljevstva Kristova: prekaljena u vatri kušnje: sve jednako puna poduzetnosti i osvajalačkog duha, da puna optimizma i nade za ideju kraljevstva Kristova među nama živi, radi i trpi do zadnjega daha.

Njezin božanski Učitelj i Kralj već ju je ovdje nagradio, kako samo On može. Kada gledamo njezin svršetak, usta nam spontano izgovaraju riječi sv. Pisma: *Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius* – divna je i prekrasna pred očima Božjim smrt njegovih svetih.

Pred dva tjedna su je otpustili iz bolnice jer joj nije bilo više pomoći. Drugo jutro donio sam joj sv. Pričest. Pristupio sam njezinu ležaju i otvoreno i bez okolišanja govorio: «Sestro Marice, znate zašto su vas poslali kući? – Liječnička znanost vam više ne može pomoći. Treba se spremati na put. Hoćete li, da vas odmah okrijepim svim sv. sakramentima umirućih? » – Znao sam, da je duševno dosta jaka, da smrti posve otvoreno pogleda u oči. Pa ipak sam bio zadivljen, kako je mirno i spremno primila moje riječi. Na njezinom licu nisam primjetio niti najmanjeg iznenađenja, uznemirenosti, straha ili tjeskobe. – Takva je ostala sve do kraja: mirna, vedra, puna pouzdanja, još se zadnji dan ljupko šalila sa svojim suradnicama. Utorak popodne patnje su bile velike. Ali i u njima je s nepomućenim optimizmom govorila svojim najbližima: «Idem, idem. » – «Kamo?»

– «U vječnost za koju sam se čitav život borila!» – Oko šest sati navečer kako je već teško govorila – njezine su oči tražile kutić, gdje je stajao crkveni obrednik. Sestre su razumjele, okupile se i počele s njom moliti molitve za umiruće. Do tada je uzdisala od boli, a sada se posve umirila. Zajedno je s njima molila: u jednoj ruci čvrsto držala blagoslovljenu svijeću, a s drugom posve pravilno i pobožno pravila veliki znak Križa. Kada je došao zadnji Amen, njezina je ruka pustila blagoslovljenu svijeću, glava joj je klonula, pala je u nesvijest, iz koje se nije više probudila. – Trebali ste je vidjeti drugi dan na odru. Bila je kao živa. Čitavim joj se licem – kao odraz blažene vječnosti – prelijevao blagi, smireni smiješak.

Posve u duhu, u kojem je živjela i umrla, već je za života zaželjela, da joj naše sestre Milosrdnice, koje su je do konca života pratile s toliko djelotvorne ljubavi, na grobu zapjevaju: *Magnificat* – Veliča

duša moja Gospodina! Uvjeren sam da ga je ona u Bogu zajedno s njima pjevala. I mi treba da se pridružimo toj uzvišenoj pjesmi. I naša duša treba da veliča Boga što je On koji je silan, našoj sestri Marici učinio velike stvari ... što će je blagoslivljati budući naraštaji. U tom, punom, kršćanskom smislu joj zaželimo: «Neka je vječna slava, sestri Marici Stanković. »